

FREESTYLEKOREOGRAFI
Curtis bästa tips

- Se till så att musiken har rätt tempo för din hund. Lyssna på musiken hundratals gånger så att du kan den utantill.
- Blunda och föreställ dig när vissa rörelser passar till musiken. Tänk på i vilket tempo din hund utför dem, många förare tror att hunden rör sig snabbare än den gör mitt i ett program.
- Analysera när musiken byter tempo och styrka, eftersom det bör märkas i programmet.
- Om musiken har sång – lyssna på texten. Den kan ge dig idéer till både tema och rörelser.
- Alla program bör ha början, mitt och slut. Början är viktig eftersom det är då som ni ska fånga domarnas intresse. Mittan kan markeras med till exempel en ovanlig rörelsesekvens. Se upp så att du inte upprepar den för många gånger, max två. Slutet är vad domarna kommer att minnas bäst när de sätter betyg, så se till att du väljer en rörelse som hunden gillar och sätter tio gånger av tio. Det finns inget som förstör ett program lika mycket som ett dåligt tajmat och illa genomfört slut.
- Programspecifika rörelser är också mycket viktiga, eftersom det är de som kommer att skilja ditt och din hunds program från mängden. Alla gör slalom och snurrar, så du måste komma på någon rörelse eller sekvens med rörelser som passar till er musik och känns fel i andra program eller till annan musik.
- Använd inte en rörelse bara för att hunden är duktig på den. Alla rörelser ska vara relevanta till musikvalet. Ibland är det bättre att ha luckor i programmet, där du kanske bara kallar in hunden eller går fot, för att bygga upp publikens förväntningar inför nästa rörelse.
- När du har tänkt igenom ovanstående – sätt dig ner med papper och penna och planera programmet.
- Försäkra dig om att domarna får en chans att se alla hundens rörelser som du vill att domarna ska se och försök att inte ha ryggen mot dem. Det är trots allt domarna som betygsätter.
- När du koreograferar ett program är det också viktigt att tänka på rekvisita, kostym och förarens rörelser, de kan vara viktiga delar av ett freestyleprogram.

Ovan: Jonna Donlau och Teo. Mycket av hundträningen på kursen gick ut på att locka hundarna att utföra olika rörelser. Till vänster: Betydligt mer intressant var träningen av förarna. De skulle röra sig i takt till musiken, med och utan rekvisita.

Freestylekurs med tvåfaldiga Crufts-vinnaren **Richard Curtis**

I våras vann han freestyletävlingen på Crufts. För andra gången. Inte undra på att många var intresserade av att gå kurs för Richard Curtis när han var i Stockholm för att höja nivån på de svenska freestylekipagen.

TEXT: MARI EDMAN. FOTO: YVONNE ÖSTER.

Vi var många, alltifrån domare, instruktörer och landslagsdeltagare till klass I-ekippage, som samlades i Rikstens hundsportcenters stora träningslokal i Tullinge utanför Stockholm den sista helgen i september. I förhoppningen att lära oss att bli bättre på att träna, koreografera och tävla i freestyle.

Och mer inspirerande än Richard Curtis, "freestylevärldens okrönte kung" som arrangörerna kallar honom, är svårt att vara. Inte bara på grund av hans egna tävlingsframgångar med flera hundar, utan framför allt för att han verkligen gillar och kan konsten att hålla en bra kurs.

Alla deltagarna hörde till exempel hela tiden vad Richard sa, eftersom han hade ett headset med mikrofon på sig. Och hur vi skulle träna rörelser och positioner demonstrerade han vant och tjuvsigt med sin lilla leksakshund i handen.

Oavsett nivå på ekipagen så höll han igång oss från morgon till kväll. Vi marscherade, bugade och sprang baklänges. Hundarna motiverades till att vara glada och alerta. Och förarna kämpade för att utstråla så mycket självsäkerhet som möjligt.

– Den där rörelsen har hög "ah! factor", utbrast Richard entusiastiskt flera gånger. Och det är ju exakt vad freestyle går ut på, att med en hund och till mu-

sik fånga och underhålla en publik och domare. Kan man dessutom få dem att utbrista i ett unisont "åååh!" så har man dem verkligen med sig. Men det är de flesta svenska förarna inte särskilt bra på. Än så länge i alla fall.

Nya regler

En anledning till att Richard Curtis togs till Sverige för att hålla kurs just den här hösten är de nya svenska freestylebestämmelserna som är tänkta att hjälpa svensk freestyle att stå sig i den hårdnande internationella konkurrensen. Första tävlingen där domarna ska döma efter dem är den inofficiella klass III-tävlingen, Agria New Rule Cup, på söndagen under Stockholm Hundmässan.

De nya reglerna är en anpassning till hur freestylereglerna ser ut i många andra länder, till exempel Richard Curtis hemland England, och innebär till exempel att de obligatoriska rörelserna försvinner, att kravet på att programmen är anpassade till musiken blir högre och att heelwork to music blir en officiell tävlingsgren.

Richard visade oss därför bland annat vad man bör tänka på när man lär hunden de tio olika heelworkpositionerna.

– Med en liten hund är det bättre att överdriva så att det verkligen syns i vilken position som hunden går, påpekade han.

När man koreograferar sina program ska man dessutom försöka variera tempo, välja musik som både hund och förare klarar av att gå i takt till och vara medveten om hur långt hunden klarar av att backa utan att tappa position innan man gör en ny rörelse.

Vi fick testa att gå i flera av positionerna med våra hundar. I olika tempon och i olika riktningar, samt att på lämpliga sätt byta position. Det var inte lätt. Åtminstone inte för oss som aldrig hade tränat heelwork tidigare.

Efter lunch fick hundarna vila, medan förarna drillades i att lära sig var i musiken det blir snyggt att ändra riktning, lägga in snurrar eller gå över till en ny rörelse. För att verkligen lyckas med tajmingen gäller det att man lär sig musiken utantill och i hur god tid man måste ge sitt kommando.

Vi fick också träna på att hantera en kapp. Det låter enklare än det är.

– Håller ni i rekvisita måste ni se till att den blir som en naturlig del av er. Ni ska inte behöva tänka på att ni håller i något eller vad ni ska göra med det, förklarade Richard och visade hur obehindrat det kan se ut.

"The Swedish Move"

Det var ganska uppenbart att hans intryck av oss svenskar var att vi är bra på

att lära hundarna avancerade trick. Till exempel tyckte han sig se en trend i att hunden går sidledes i en cirkel med ryggen mot föraren. Den rörelsen döpte han raskt till "The Swedish Move", den svenska rörelsen.

Men det räcker inte med att hundarna kan en massa konst. Dessa måste länkas ihop så att programmen får flyt för att det ska bli freestyle av det hela. Och det kan vi svenskar bli betydligt bättre på.

– Använd gärna en eller ett par snurrar för att göra övergången från en rörelse till en annan snyggare. Då blir det också lättare att träna rörelserna separat och att länka ihop dem, sa Richard.

Han menade att man måste vara noggrann och alltid tänka på hundens riktning. Vissa rörelser funkar helt enkelt inte särskilt bra att göra efter varann. Hunden kan till exempel få svårt att hitta rätt position.

Men när man tävlar i freestyle hjälper det inte hur vältränad hunden är eller hur bra programmet sitter om inte föraren ser ut att trivas med att visa upp sig och sin hund.

– Lyft blicken, spela ut, det är ett framförande ni ska göra, hojtade Richard.

Imponerad av rasbredden

Även om förarna på kursen inte alltid imponerades på honom så gjorde rasvariationen bland hundar det. Om jag minns rätt så var det mops, tax, dansksvensk gårdshund, bostonterrier, sheltie, mellanpudel, pumi, labrador, tollare, pinscher, manchesterterrier, kerry blue terrier, berger des pyrénées, australian shepherd och border collie.

Att det i de nya svenska freestylebestämmelserna, som träder i kraft officiellt vid årsskiftet, står att domarna ska ta hänsyn till hundtypen i sin bedömning tycker Richard är bra. För annars riskerar vi att hamna i samma situation som till exempel England, där elitklas-

sen är helt dominerad av border collie.

– Som domare måste man ha realistiska förväntningar på vad olika typer av hundar klarar av. Visserligen vet man inte vad som är svårt för individen, men man vet vad som är svårt att lära hundar. Som att ha ryggen mot föraren eller göra helt andra rörelser än föraren.

Just därför anser Richard att det också är vettigt att våra regler inte längre innehåller några obligatoriska rörelser.

– I freestyle ska man kunna välja rörelser som passar hunden. Det är bra att era regler har blivit friare och att ni låter sporten utvecklas.

Ytterligare ett steg i utvecklingen för svensk freestyle var det som deltagarna under Richard Curtis-kursen fick lära sig. Det ska bli spännande att under det kommande året se både hur stort intresset för att tävla i heelwork är och ifall förarna har blivit något bättre på att länka ihop rörelser och anpassa sina program till musiken.

Richard Curtis blev imponerad av rasbredden bland svenska freestylehundar. Mest förtjust var han i mopsen Oggie.

"Jag skulle kunna sluta tävla i morgon"

Ända sedan Richard Curtis var nio år och fick en westie har han lärt sina hundar trick. Han älskar freestyle och vet precis vad som fångar publikens intresse. Därför väljer han hundar efter utseendet. Ju mer de skiljer sig från mängden, desto bättre.

Men om sitt senaste tillskott säger han:

– Betty kommer aldrig att vinna på Crufts. Hon är för liten.

Det Richard Curtis gillar mest med freestyle är utmaningen att träna sina hundar. Att motivera dem till att med liv och lust vilja samarbeta med honom.

– Jag skulle kunna sluta tävla i morgon, säger han.

Och faktum är att han inte tävlar särskilt mycket. Ungefär tre år med varje hund brukar det bli. Oregistrerade border collien Pogo är sex år nu och kommer snart att pensioneras från tävling.

– Jag vill att hundarna ska få sluta när de är som bäst. Dessutom går det inte att göra bra program till tre-fyra hundar samtidigt. Så mycket hinner jag inte träna, förklarar Richard Curtis.

Fem hundar

Hemma i Southampton har han förutom Pogo border collien Sybil, 14 år; portugisiska vattenhunden Disco, 9 år; pudelblandningen Whizzy, 2,5 år och chihuahublandningen Betty, 1 år. Och ända sedan han skaffade Disco har han valt sina hundar efter deras utseende.

– Jag ville ha något annat, en annan utmaning. En hund med huvudet på skaft, som stack ut och fångade publikens intresse med mycket böljande päls. Men portugisiska vattenhundar är självständiga clownar. De första tre-fyra åren var Disco inte annorlunda att träna än mina tidigare hundar, men sedan tröttnade hon lite. Man vet aldrig vad hon ska hitta på, hon har gett mig många gråa hår, beskriver Richard Curtis.

Disco och hans övriga hundar har förstas också gett honom en massa erfarenhet, vilket har gjort honom till en bättre hundtränare, freestyledomare och instruktör.

– Lilla prinsessan Betty har jag bara haft i ett år. Än så länge har hon fått lära sig detsamma som mina andra hundar, det vill säga att röra sig på olika sätt, självkontroll och rätt attityd. Jag tänker hitta på rörelser som gynnar hennes storlek, men måste fundera mer på det. Det ger mig en kick.

Han är dock redan nu övertygad om en sak:

– Betty kommer aldrig att vinna på Crufts, som Disco och Pogo. Ringen där är tre-fyra gånger större än en vanlig tävlingsring, det känns som att befinna sig i ett grönt hav, och det funkar inte alltid att tävla där med små hundar. Domarna sitter för långt ifrån och ser inte tillräckligt bra för att man ska kunna få höga poäng på att hunden till exempel sitter med tassens över nosen.

Showar på marknader

Detta tycks dock inte bekymra Richard

"Freestylevärldens okrönte kung" gillar och kan konsten att hålla en bra kurs. Hur htm-positionerna ska se ut demonstrerade han med sin lilla leksakshund.

Curtis. Förutom att han trimmar hundar, håller kurser och säljer träningsfilmer så försörjer han sig på att tillsammans med sina hundar hålla trettiominutersshower på marknader, festivaler, mässor och liknande. Richard berättar och visar och publiken får testa på att själva göra några rörelser med hundarna.

– Jag improviserar mest med våra favoritrörelser till musik som jag kan utantill. Publiken vet inte vad som är avancerat och vad som inte är så avancerat, så det är himla kul. Och improvisationerna har definitivt hjälpt mig att bli en bättre tävlingsförare.

FREESTYLE
MARI EDMAN
www.allroundtax.se, mariedman@tele2.se